

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Septima. Utrum detur sensus agens?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

deri: probatur antecedens, proximum sensibile est qualitas sensibilis, seu color cum debita quantitate, sed hoc habet corpus Christi in Eucharistia.

QUÆSTIO VII.

Utrum detur sensus agens?

I. Anteresolutionem notandum, quod questio hæc non procedat de activitate in ordine ad sensationem, sic etenim distinguere deberemus in qualibet potentia rationem agendi & passivi, nec in hoc sensu in dubium controvertitur, quin detur potentia sensitiva agens, cum sit activa & productiva sui actus; sed queritur de activitate in ordine ad speciem sensibilem, an scilicet sensus extrahat ab objectis species sensibiles propria virtute sive totali sive partiali? Quo prenotato ad questionem

II. DICO: Non datur sensus agens. Ita communis. Quam Scotus probat ex eo, quod in sensu non sunt ex rationes ad ponendum sensum agentem, quæ sunt ad ponendum intellectum agentem;

Primò: Ideo datur intellectus agens ut transferat objectum de ordine sensibilibus & materialium ad ordinem intelligibilibus & immaterialium, quæ actio, cum nequeat totaliter fieri à phantasmate, cum sit materiale, ideo requiritur concursus potentie spiritualis, sed objectum sensibile non indiget in sui perceptione ut transferatur de ordine in ordinem, cum potentia sit materialis, & non est necesse multiplicare sensum agentem, alioquin si semel in una potentia admitteretur, deberet in omnibus admitti, adeoque darentur potentie externæ decem, quod propter solam novitatem est odio habendum.

Probatur Conclusio secundò: Tum quia objectum totaliter producit species in medio, ergo etiam in sensu absque concursu potentie, cum non sit ratio, cur potentia requireretur ad earum productionem in ipsa potentia, cum antea fuerit ipsum objectum sufficiens, tamen quia si necessarius foret iste concursus, maximè ideo, quia species excederet in perfectione objectum prout contingit in specie intelligibili, sed hoc in presentiarum non evenit, ergo: probatur minor, quia species sensibilis materialis est & extensa, cum recipiatur in subiecto extenso, ergo non evenit propter perfectionem speciei. Unde quamvis species dici solet spiritualis & immaterialis, hoc tamen non est absolute intelligendum, quasi veram haberet spiritualitatem, sed relate ad ipsum objectum, quia non est ita sensibilis ac ipsum objectum, per hæc facillimè solvuntur ea, quæ contra opponi possunt vel solent de intellectu agente, nulla enim omnino est paritas.

QUÆSTIO VIII.

An dentur species sensibiles, & quid sint?

I. Anteresolutionem advertendum me hic non agere de specie Logica videlicet de predicato de pluribus numero differentibus,

nec de specie muliebris pulchritudinis; nec de speciebus expressis, quæ sunt ipsæmet sensationes & actus, quibus potentia sensitiva percipit suum objectum, sed de speciebus, quæ etiam vocantur intentionales & sensibiles, prout qualitates quædam sunt productæ & impressæ mediante diaphano ab objecto sensibili potentie sensitivæ, habentes similitudinem quorundam representativam objecti sensibilibus, ut eius simunus determinare potentiam, & cum ea concurrere ad percipiendum objectum sensibile. De similibus itaque queritur an dentur tam in potentiis internis, quam potentiis externis. Circa quam materiam multiplex est sententia. Oecchamus cum suis omnino negat dari species in ulla potentia; Hurtadus visum & auditum tantum species requirere asserit. Toletus insuper in olfactu; D. Thomas in omnibus sensibus exterioribus defendit; Oviedo contra in solo visu, ego rem hanc primitus in generali determinabo, in particulari post modum.

DICO I. Dantur species sensibiles tam in sensibus internis, quam externis. Est communis, & clarè deducitur ex SS. Patribus Augustino lib. 12. Gen. litt. cap. 6. dicit enim: *Hic vel alibi, vel Sol & quæcumq; alia corpora, sive Cælestia, sive terrestria & præsentia in suis formis, & absentia cogitantur, imaginibus animo impressis & factum hæc genera visionum, unum per corpora sensus, & alterum per spiritum, quo illa imagines continentur.* Et cap. 21. *Anima expressas corporalium rerum similitudines in spiritu vice corporum videt.* Et 10. *Contemplans cap. 3. discurrens de magnis & mirabilibus mundi quomodo ea contineat memoria. Dicit nec ea ramentum videndo absorbit, quando vult scire, nec ipsa sunt apud me sed imagines eorum.* Et cap. 9. *ait: Iste quippe res sensibiles non intramittunt ad eam, sed earum solum imagines miræ celeritate capiuntur.* Tandem lib. 11. *Trinit. cap. 2. dicit: Ratio colligimus nequaquam nos potuisse sentire, nisi præter in sensu nostro aliqua similitudo concepti corporis.* Idem sentit D. Bernardus serm. 6. in Cant. ubi docet, quod *Angelus nullo corpore & cogitatio rei in primatu intuitu, intelligat res sibi præsentis supplet & actu intelligibiles, ergo alii sensu indigent rerum intuitu & speciebus, quia exceptio hæc mat regulam in contrarium.* Infra autem adducam eum admittentem species intelligibiles eadem est ratio de sensibilibus.

Probatur speciatim prima pars. Autoritate Philosophi lib. de mem. & remin: ubi ait, quod præteritorum recordari non possemus, nec de illis aliquid habere ad eum, nisi esset aliquid supplens vicem objecti, cum ad sensationem non sufficiat sola potentia, sed aliquid ultra requiritur, ergo cum in casu recordationis præteritorum objectum non sit præsens, debet aliquid admitti quod suppleat ipsius vices.

Probatur tertio: Tum ex eo, quia videmus bruta recordari præteritorum, tum quia in nobis ipsis dormientibus & somniantibus diversæ diversorum hominum olim notorum occurrunt species, quos tunc cognoscimus tanquam notos & præsentis, sed hoc saltem non potest, nisi dicatur quod dentur in sensu interno species, ergo admittendæ sunt. Probo